

Asia: VN/9996/2019

FOSSIILITTOMAN LIIKENTEN TIEKARTTA - LUONNOS VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helen Oy kiittää mahdollisuudesta lausua aiheesta Fossiilittoman liikenteen tiekartta – luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä. Lausuntonamme esitämme seuraavaa.

Tieliikenteen sähköistys ratkaisee fossiilittoman liikenteen tulevaisuuden

Fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitteena on puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta. Tavoite toteutuu parhaiten tiekartassa esitetyllä kattavalla keinovalikoimalla, jolla kannustetaan yksilöitä, yrityksiä ja julkista sektoria puhtaan teknologian käyttöön, hankintoihin ja investointeihin.

Kannatamme esitystä, jossa toimenpiteet kohdistuvat ensisijaisesti tukiin ja kannusteisiin, joiden tavoitteena on korvata fossiiliset polttoaineet energiatehokasta ajoneuvokantaa uudistamalla. Yksittäiset toimenpiteet vahvistavat toisiaan ja kumuloituvat merkittäväksi päästövähennysten yhteisvaikutukseksi. Päätökset lyhyen aikavälin kannustimista ja tuista on tehtävä kattavasti, jotta päästöttömyyskehitys saadaan lasku-uralle.

Tiekartan mukaisesti liikkumistavat ovat murroksessa ja liikenteen päästöttömyys- ja energiatehokkuuskehityksessä sähköllä on merkittävä rooli jo kuluvalle vuosikymmenellä. Perinteisten kestävästi liikkumisen vaihtoehtojen, kävely, pyöräily ja julkinen liikenne lisäksi

yksityisautoilun tulee olla edelleen mahdollista. Tämän vuoksi erilaisia yhteiskäyttöisiä ajoneuvopalveluita tulee edistää. Uusien liikennepalvelujen perusta tulee rakentua puhtaiden ajoneuvojen direktiiviin hengen mukaisesti päästöttömien teknologioiden ja digitalisaation hyödyntämiseen.

Kaupallisesti kehityksen alkuvaiheessa olevien teknologioiden, kuten sähköpolttoaineiden, pilottihankkeet ovat tarpeen markkinaehtoiseen liiketoiminnan edellytysten selvittämiseksi.

Tiekartan sähköautotavoite 700 000 sähköautoa liikenteessä vuonna 2030 saavutetaan määräaikaisten investointi- ja hankintakannusteiden lisäksi määrätietoisella ja läpinäkyvällä ajoneuvokannan päästöperusteisella verotuksella. Yksilöiden, yritysten sekä julkisen sektorin hankintapäätökset ja investoinnit ratkaisevat lopulta sähköistyvän tieliikenteen päästövähennyskehityksen kohtalon.

Sähkö on ja energiatehokkain liikenteen päästöjen vähentäjä

Tieliikenteen fossiilittomuus näyttää yhä realistisemmalta viime vuosien vahvan sähköistymisen ansiosta. Sähkö on valikoitunut yhä vahvemmin teknologiseksi suunnannäyttäjäksi henkilöautoissa sekä kaupunkibusseissa.

Uusiutuvan sähkön päästöttömyys ja sähköisten ratkaisujen erinomainen energiatehokkuus ovat vahva ja kestävä perusta koko tieliikenteelle. Päästöttömän sähkön osuus Suomessa tuotetusta sähköstä on yli 80%, nousten lähelle 100% energiateollisuuden investointien ja hiilestä luopumisen seurauksena. Päästötön energia on ylivoimaisesti energiatehokkainta hyödyntää tieliikenteessä ensisijaisesti täyssähköisillä ratkaisuilla. Tiekartan tavoitteen mukaisella sähköautomäärällä energiaa säästyy polttomoottoriteknologiaan verrattuna noin 3,5 TWh. Sähkö on liikenteen energialähteistä ainoa, jolla voidaan samanaikaisesti vähentää päästöjä ja liikenteen kokonaisenergiankulutusta.

Sähköistyvä tieliikenne tukeutuu kattavaan latausverkostoon ja älykkääseen vahvaan sähköverkkoomme. Maan kattava latausverkosto yhdistää päästöttömän sähköntuotannon tieliikenteen kasvaviin tarpeisiin kustannustehokkaasti.

Tiekartan 700 000 sähköauton tavoitteesta täyssähköautojen yli 50 %:n osuus on haastava, mutta perusteltu tavoite vuodelle 2030.

Sähköinen liikenne on yhä vahvempi talousveturi

Vaihtoehtoisten käyttövoimien kasvu vaikuttaa positiivisesti työllisyysnäkyisiin Suomessa. Sähköisen liikenteen kokonaisuus mahdollistaa uusia työpaikkoja latausinfraan rakentamisen, latauspalveluiden, erilaisten huolto- ja ylläpitotoimintojen sekä energialiiketoiminnan alueilla.

Tiekartan toimenpiteet edistävät merkittävästi yritysvetoisia kestävästi liikuttamisen, älykkään sähköverkon sekä digitalisaation hankkeita. Suomella on hyvät edellytykset teknologian edelläkävijämaana nousta keskeiseksi eurooppalaiseksi toimijaksi.

Päästöttömät ajoneuvot ratkaisevassa roolissa

Henkilöauto on tieliikenteen merkittävin päästölähde, mutta usealle välttämätön, vaikeasti korvattava liikkumismuoto. Myös tulevaisuuden liikenteen palvelukonseptit tukeutuvat osin henkilöautoihin etenkin Suomen kaltaisissa harvaan asutuissa maissa. Ilmastotavoitteiden mukaiset päästövähennykset jäävät saavuttamatta ilman henkilöautokannan merkittävää sähköistymistä.

Vuonna 2021 ennustetaan lanseerattavan yli 100 uutta sähköautomallia, jotka osaltaan edesauttavat päästövaikutuksien saamista lasku-uralle. Päästöttömien autojen saatavuus Suomessa voidaan varmistaa kilpailukykyisillä kannusteilla eurooppalaisen kysynnän kasvaessa.

Täyssähköisten henkilö- ja pakettiautojen osuuden nostaminen yli 50 prosenttiin tavoitteen mukaisesta 700 000 sähköautosta edellyttää hankintatuen laajentamista ja tason korottamista määräaikaaisesti. Tuen laajentaminen koskemaan kaikkia käyttäjiä omistussuhteesta riippumatta on välttämätöntä.

Hyvät latausmahdollisuudet maksimoivat päästöttömät kilometrit

Henkilöautojen latausverkosto laajentuu parhaiten kysyntään perustuen tai jopa sitä ennakkoiden. Yhä useamman perheen ja työntekijän siirtyessä sähköautoiluun, tarve toimivalle koti- ja työpaikkalataukselle sekä koko maan kattavalle julkiselle latausverkostolle kasvaa entisestään.

Ilman arjen riittäviä latausmahdollisuuksia uhkaavat päästöttömät kilometrit jäädä toteutumatta. Latauspalveluiden helppokäyttöisyys ja saatavuus tekee arjen sähköautoilusta mutkatonta. Lisäksi

latauspisteiden yhteiskäytön, roamingin sekä ajoneuvojen automaattisen tunnistamisen edelleen kehittäminen on kannatettavaa saumattoman ja sujuvan sähköisen liikkumisen varmistamiseksi.

Painopiste koti- ja työpaikkalatauksessa

Suurin osa lataamisesta tapahtuu kotona tai työpaikalla. Taloyhtiöiden ja työpaikkojen kannustaminen latauspisteiden ja -valmiuksien rakentamiseen on välttämätöntä. Vuoden 2020 EU:n elvytysrahan suuntaaminen korotettuna latauspistevalmiuden rakentamiseen taloyhtiöissä näkyi latauspisteinvestointien merkittävänä kasvuna vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä. Tuen jatkaminen on erittäin tärkeää liikenteen sähköistymisen ja sähköajon maksimoiseen kannustava tekijä. ARAn latausavustuksen erittäin onnistuneet kokemukset tulisi laajentaa koskemaan myös nykyisten rajoitusten takia ulkopuolelle jääviä tapauksia.

Latauslain velvoitteen ylittävälle osalle tarvitaan työpaikoille suunnattu ARA-tuen kaltainen sujuva tuki nopeuttamaan sähköisen latausinfrastruktuurin laajenemista työpaikoilla. Latausmahdollisuuden tarjoaminen ennen varsinaisen tarpeen ilmenemistä on havaittu vaikuttavan positiivisesti sähköistymisen nopeuteen.

Julkisen latausverkosto tarvitaan täydentämään koti- ja työpaikkalatausta

Julkisen latausverkoston kehitys on pääosin yritysten ja yhteisöjen kestävä kehityksen liiketoimintainvestointien varassa. Taloudellisesti kestävä julkisen latausinfra rakentaminen perustuu liiketoimintalähtöiseen latauspisteiden sijoittamiseen autokannan kasvun suhteessa. Suurtehoinen julkinen latausverkosto vastaa erityisesti täyssähköautojen tarpeisiin, joten julkisten latauspisteinvestointien tuki tarvitaan tiekartan tavoitteen mukaiseen yli 350 000 täyssähköautoon nousevan autokannan palvelutason säilyttämiseksi. ARA-tuen tapainen jatkuva rahoitusmuoto on todettu toimivimmaksi latausinfra investointien tukemisessa. Maan kattavan latausverkoston lisäksi tulee huomioida arjen sähköautoilun tarpeet asutuskeskuksissa.

Huoltoasemille suunnatun velvoitteen latauspisteiden rakentamisesta tulisi muuttaa markkinalähtöiseksi kannustavaksi toimenpiteeksi, joka edistää julkisen latausinfra rakentamista sekä henkilö- että raskaan sähköisen liikenteen tarpeita palvelevaksi.

Raskaan liikenteen sähköistyminen alkaa kaupunkialueiden logistiikasta ja joukkoliikenteestä

Raskaan liikenteen energiatehokkuus nousee uudelle tasolle sarjatuotantoon perustuvien täyssähkökuorma-autojen tullessa markkinoille jo vuonna 2022.

Kasvava määrä yrityksiä suunnittelee kestävän kehityksen toimenpiteitä ja liiketoimintainvestointeja logistiikkaan ja työkoneisiin. Logistiikkapalveluita ostavien yritysten vaatimukset puhtaiden ajoneuvojen käytöstä voivat olla haastavia palveluntarjoajille. Hankintatuella on merkittävä positiivinen vaikutus palveluntarjoajan päätökseen hankkia täyssähköisiä ajoneuvoja.

Puhtaiden ajoneuvojen direktiivin myötä julkisen sektorin ajoneuvo- ja palveluhankintojen asteittainen siirtyminen puhtaampiin ajoneuvoihin vahvistaa tieliikenteen päästöttömyyskehitystä myös muun kuin vahvasti kasvavan henkilöautokannan osalta. Toimivilla kannustimilla saadaan myönteinen vaikutus direktiivien pohjustaman muutoksen nopeuteen.

Sähköbussista on tullut joukkoliikenteen valtavirtaa. Sähköiset ratkaisut ovat tehneet kaupunkiliikenteen bussit elinkaarikustannuksiltaan kilpailukykyisiksi perinteisiin voimanlähteisiin nähden.

Merenkulku on osa logistiikkaa ja joukkoliikennettä

Sähköistyminen on tehokas päästövähennyskeino myös merenkulussa painottuen rannikon läheisyydessä tapahtuvaan saaristo- ja viranomaisliikenteeseen. Päästövähennysten saavuttaminen vaatii aluksilta muutostöitä, jolloin konversioiden tukemisella on merkittävä vaikutus päästövähennysten saavuttamiseen. Lisäksi latausjärjestelmien toteuttaminen tulisi rinnastaa muuhun joukkoliikenteen ja logistiikan tukimekanismeihin.

Skaalautuvat raskaan sähköisen liikenteen latausjärjestelmät

Raskaan liikenteen, sähköbussien kuin merenkulun latauspisteisiin varautuminen tulee aloittaa samalla kun yrityksiä kannustetaan ottamaan käyttöön sähköisiä kulkuneuvoja.

Liikennejärjestelmän suunnittelussa on olennaista huomioida yhteiskäyttöiset ja skaalautuvat latausjärjestelmät, jotka ovat välttämättömiä joukkoliikenteen, työkoneiden sekä muun ammatti- ja palveluliikenteen sähköistymisessä. Yhteiskäyttöisten latausjärjestelmien tarve tulee painottumaan varikoille, terminaaleihin, satamiin sekä muihin yön yli pysäköinnin mahdollistaville alueille. Näiden alueiden energian käyttö tulee muuttumaan merkittävästi, jolloin älykkäiden energiaratkaisuiden hyödyntämismahdollisuuksien huomioiminen on tärkeää.

****Liikenteen sähköistämisen keskeiset toimenpiteet****

Liikenteen sähköistämisen tavoitteena on päästöttömien kilometrien maksimointi energiatehokkaasti. Päästöttömien kilometrien maksimointi tieliikenteessä tarkoittaa seuraavia asioita:

- Täyssähköisten ajoneuvojen merkittävä lisäys
- Ladattavien hybridien sähköajon kannusteet
- Mahdollisuus lataamiseen kotona, työpaikalla ja toimipisteissä
- Kattava julkinen latausverkosto
- Logistiikan ja joukkoliikenteen skaalautuvat latauspisteet huomioiden sähköistyvä vesiliikenne
- Mahdollisuus hyödyntää älykkäitä energiaratkaisuja erityisesti osana suuria latauskenttiä

Lisätiedot:

Maiju Westergren

Johtaja, vastuullisuus ja yhteiskuntasuhteet

Maiju.Westergren@helen.fi

Jussi Ylinen

Innovaattori, sähköinen liikenne ja varastot

Jussi.Ylinen@helen.fi

Päivi Linteri

Tuoteryhmäpäällikkö, sähköinen liikenne

Paivi.Linteri@helen.fi

Linteri Päivi
Helen Oy